

BARNEHAGEBRUKSPLAN 2026 - 2036

Innhold

1. Sammen drag	3
2. Innledning	4
2.1 Formål med planen	4
2.2 Nasjonale og lokale rammebetingelser	5
3. Status for barnehagesektoren	5
3.1 Barnetallsprognose og fødselsutvikling frem mot 2044	6
3.2 Boligbygging og befolkningsvekst	7
3.3 Kapasitet og søkertall i barnehagene	8
3.4 Økonomiske forhold i barnehagesektoren	11
3.5 Bemanning	14
3.6 Levekår, inkludering og mangfold	16
3.7 Tilstand på kommunale barnehagebygg	17
3.8 Muligheter og utfordringer for de enkelte barnehageanleggene	18
3.9 Tomter til barnehageformål	22
4. Muligheter og utfordringer	22
4.1 Oversikt over kapasitet i kretser og prognoser frem i tid	24
4.2 Generelle funn og utfordringer	25
4.3 Større barnehager gir mer effektiv drift	26
5. Gode oppvekstmiljøer starter med barnehagen - plan for fremtiden	27
5.1 Oppsummering og anbefalte innsatsområder for planperioden	27
5.2 Innsatsområder for planperioden	28
Kilder og referanser:	29

1. Sammendrag

Barnehagebruksplanen for Haugesund kommune vurderer behovet for barnehageplasser i egnede lokaler for både dagens barn og fremtidens barn. Målet er å sikre tilstrekkelig kapasitet og moderne fasiliteter som støtter opp under dagens barnehagepedagogikk.

Sammen med kommuneplanens areal- og samfunnsdel er barnehagebruksplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Haugesund kommune, samtidig som den tar inn de nye rammene for kommuneøkonomien.

Kommunen har ansvar for å tilby barnehageplass til barn med rett til prioritert opptak. Kommunens tilretteleggingsplikt må ivaretas i fremtidig barnehagestruktur, med barnehagelokaler som er tilrettelagt for barn som trenger ekstra støtte utover det ordinære tilbudet, i et forsterket barnehagetilbud. Planen vurderer kapasitet ut fra de samfunnsflokene og bærekraftsmålene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel. Særlig relevant er FNs bærekraftsmål nummer 4: "God utdanning".

En betydelig andel barn i Haugesund vokser opp i lavinntektsfamilier, eller med andre levekårsutfordringer. Dette gjelder særlig barn med innvandrerbakgrunn og barn av enslige forsørgere. Tidlig innsats i barnehagen har stor betydning for å utjevne sosiale forskjeller. Fremtidig planlegging må derfor sikre et tilgjengelig og likeverdig barnehagetilbud for alle barn, uavhengig av bakgrunn og bosted.

Planen oppsummerer at flere kommunale barnehager ikke er tilstrekkelig tilpasset dagens krav til barnehagedrift og har behov for oppgradering. Lysskar barnehage har gode fasiliteter, men lav kapasitetsutnyttelse. Sagatun og Solandsbakken barnehage er de som har minst behov for oppgradering og er over tid de mest kostnadseffektive barnehagene.

Tomter til barnehageformål vurderes i sammenheng med boligbygging, befolkningsvekst og helhetlig barnehagestruktur.

Planen viser til at barnehager med fire avdelinger eller flere, er fremtidsrettede og bærekraftige enhetsstørrelser. Slike enheter gir bedre kvalitet, styrker fagmiljø, gjør kommunen attraktiv som arbeidsgiver, og gir økt fleksibilitet og mer effektiv ressursbruk.

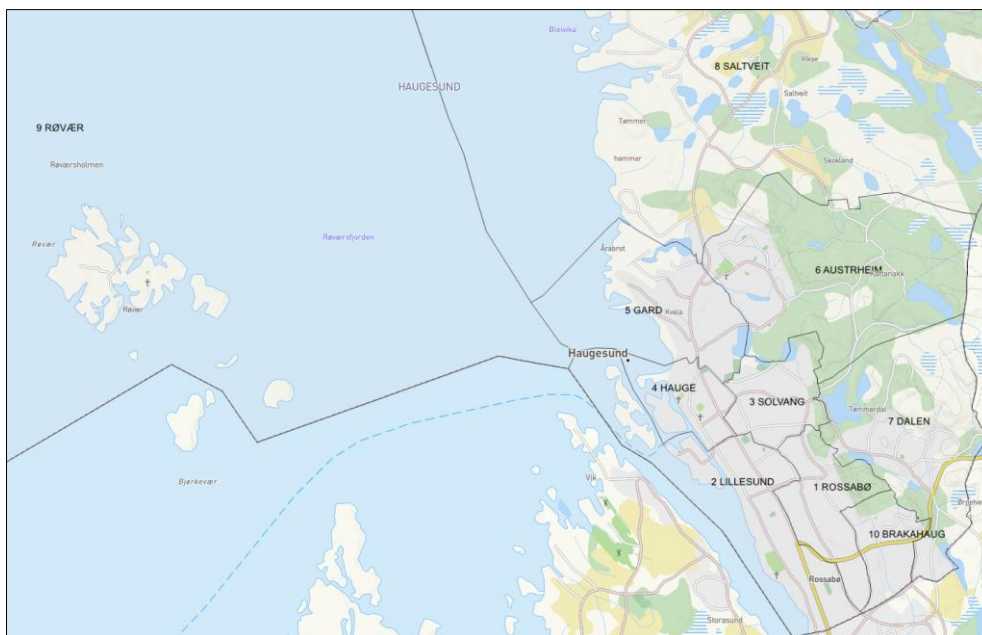
2. Innledning

Haugesund kommune ønsker å være “en by hvor det er godt å leve”. For å nå denne visjonen, må barn og unge ha gode oppvekstvilkår. Barnehage er det første trinnet i utdanningsløpet, og legger grunnlaget for livslang læring.

Barnehagesektoren har endret seg mye de siste årene. På landsbasis har det vært en utvikling fra mange små barnehager til flere store kommunale og private aktører. Forskning viser at barnehagens størrelse og organisering påvirker kvaliteten. Store barnehager gir rom for faglig utvikling og innovasjon, mens små barnehager gir trygghet og oversikt. Mellomstore barnehager kan kombinere fordelene fra begge - trygghet, stabilitet og faglig utvikling ([rapport fra IRIS](#)).

Økonomisk har sektoren hatt en merkbar kostnadsøkning pr. plass fra 2022 til 2023 ([Telemarksforskning](#)). En viktig årsak er økte pensjonsutgifter. Tidligere rapporter viser at kommuner med små barnehager har høyere kostnader sammenlignet med kommuner med større barnehager. Dette kan forklares med at større barnehager har mulighet for å fordele personalkostnader mer effektivt over flere barn.

For å gjøre kommunegeografien mer oversiktlig, benyttes navn og inndeling som for de ulike skolekretsene.

Figur 1: Skolekretsene i Haugesund.

2.1 Formål med planen

Barnehagebruksplanen skal gi Haugesund kommune et grunnlag for å ta langsiktige og bærekraftige beslutninger. Målet er å sikre nok barnehageplasser, slik at vi kan møte dagens og framtidens kapasitetsbehov på en mest mulig ressurseffektiv måte. Kommunen har plikt til å tilby barnehageplass til barn i den kommunen de bor i, jf. barnehagelovens § 16.

Planen skal bidra til å:

- Vurdere tiltak som passer til kommunens økonomiske situasjon
- Bruke kapasiteten i barnehagene på en bærekraftig og effektiv måte
- Skape trygghet og forutsigbarhet for barn og foreldres nærmiljø

- Legge til rette for smarte investeringer og innsparinger over tid
- Sikre at alle barn får et likeverdig barnehage tilbud, uansett bakgrunn
- Gi et godt grunnlag for politiske beslutninger
- Lage tydelige retningslinjer for hvordan kommunen skal forvalte barnehagesektoren og harmonisere ulikt regelverk

Planen har betydning for kommunens økonomiske bærekraft, ved at den legger til rette for bedre bruk av eksisterende barnehagebygg og sikrer bærekraftig drift i planperioden, og eventuelle investeringer i riktige byggeprosjekter. Den støtter også sosial bærekraft ved å bidra til gode nærmiljøer og at alle barn får et likeverdig barnehage tilbud – uansett bakgrunn eller behov. Barnehagebruksplanen har innvirkning på miljømessig bærekraft da den vil påvirke behovet for transport, nye byggeprosjekter og bruk av eksisterende tomter og bygg.

Sammen med kommuneplanens samfunns- og arealplanlegging er barnehagebruksplanen viktig for å realisere område- og boligutviklingen i Haugesund kommune. Kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt i 2015, videreføres. Kommunal planstrategi ble vedtatt i 2021, og er under revisjon. Planen skal oppdateres slik at den er i tråd med endringer i barnetall, etterspørsel, økonomiske rammer og politiske føringer.

I arbeidet med barnehagebruksplanen er muligheter og utfordringer for de enkelte barnehageanleggene gjennomgått i dialog med de kommunale barnehagene. I tillegg har private barnehager fått mulighet til å uttale seg om barnehagens kapasitet, samt komme med innspill om egne planer for fremtidig drift og eventuelle endringer i kapasitet.

Barns beste

Barns beste vurderinger vil gjøres i saker som blir fremmet på bakgrunn av barnehagebruksplan og kapasitetsanalyser, som for eksempel barnehagestrukturendringer.

2.2 Nasjonale og lokale rammebetingelser

Barnehagesektoren har gjennomgått store endringer de siste 20 årene, med økt vekt på kvalitet, tidlig innsats og sosial utjevning. Dette har styrket barnehagens rolle som første trinn i utdanningsløpet.

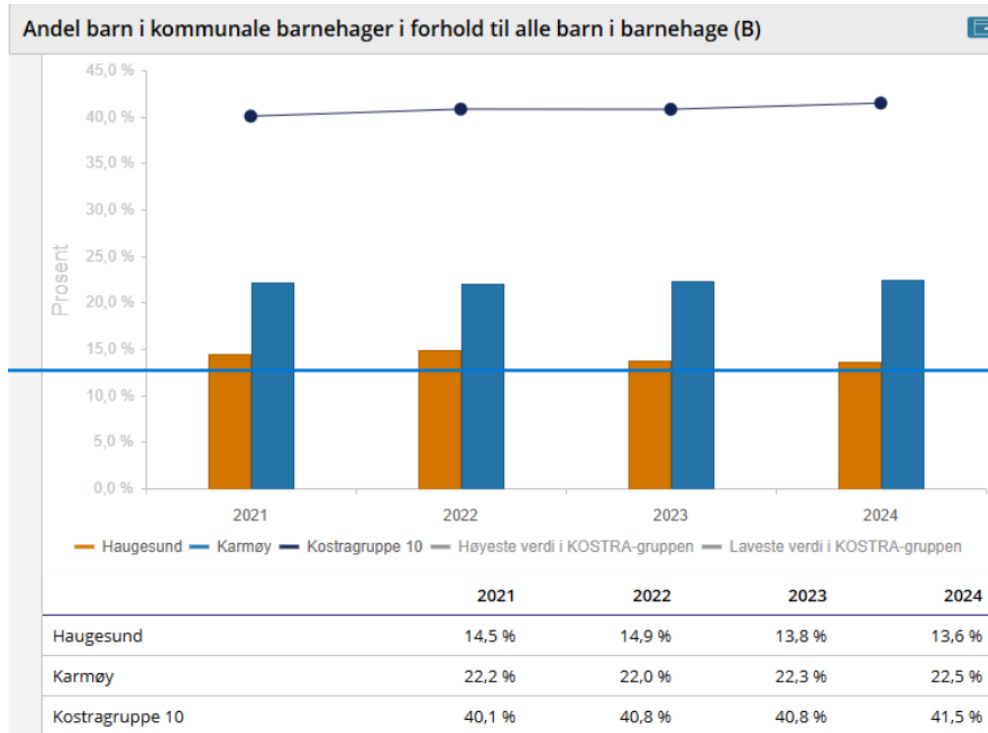
3. Status for barnehagesektoren

Dette kapittelet gir en samlet fremstilling av status for barnehagesektoren i Haugesund kommune. Det omfatter utviklingen i barnetall, fødselsrate og boligbygging, samt status for barnehagenes kapasitet og søkertall. Videre beskrives økonomiske forhold, levekår, bemanning og rekruttering. Kapittelet omhandler også kommunens ansvar for barn med behov for ekstra støtte, andelen minoritetsspråklige barn og en oversikt over muligheter og utfordringer knyttet til de enkelte barnehageanleggene.

Som lokal barnehagemyndighet har kommunen ansvar for godkjenning, tilsyn og veiledning. Samtidig skal kommunen sikre et godt kommunalt tilbud med høy kvalitet og god geografisk dekning.

Barnehagene er delt inn i ti kretser som tilsvarer skolekretsene. I 2025 har Haugesund kommune fem kommunale barnehager. I tillegg finnes det 34 private barnehager, av disse er 27 ordinære barnehager, seks familiebarnehager og én åpen barnehage. De private barnehagene utgjør 87 prosent av den samlede barnehagekapasiteten i kommunen og eies av 19 ulike aktører. Haugesund kommune har en relativt liten

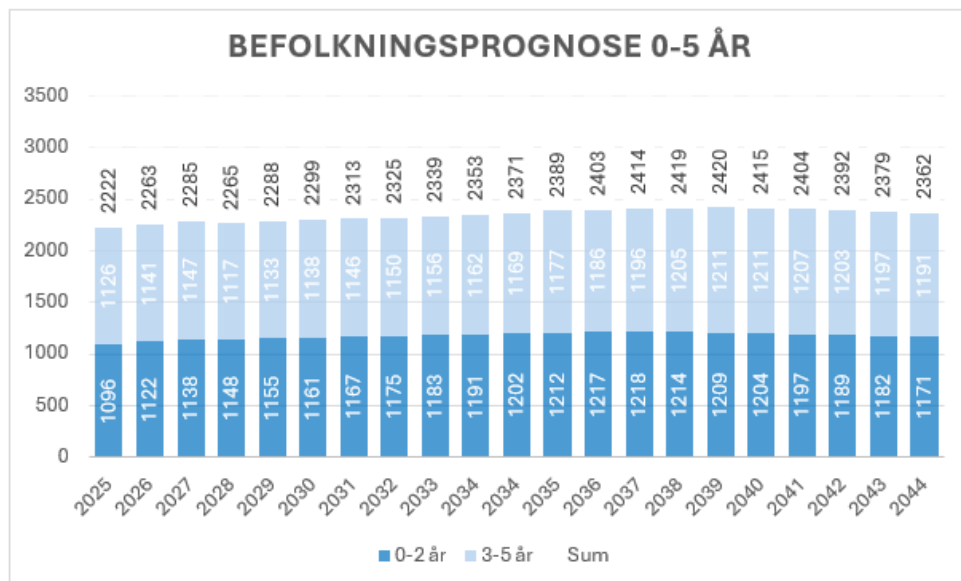
andel egne plasser å disponere, og dermed begrenset mulighet til å styre kapasitet, plassering og kvalitet i hele sektoren.

Figur 2: Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage, Haugesund, Karmøy og KOSTRA gruppe 10. Kilde: Framsikt

3.1 Barnetallsprognose og fødselsutvikling frem mot 2044

Den oppdaterte barnetallsprognosen fra Statistisk sentralbyrå (SSB) for Haugesund kommune viser at det forventes en jevn økning i antall barn i alderen 0–5 år fra 2 222 barn i 2025 til om lag 2 362 barn i 2044 – en vekst på rundt 140 barn (ca. 6 %). Veksten skjer gradvis gjennom hele perioden. Dette er en noe høyere vekst enn tidligere prognoser har vist.

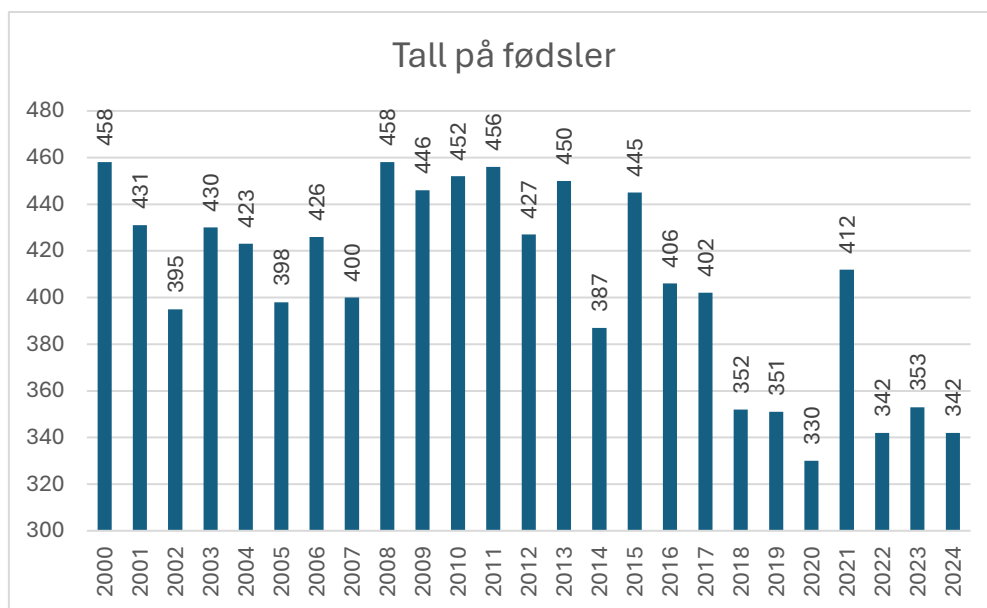
Figur 3: Befolkningsprognose for barn i alderen 0–5 år i Haugesund kommune (2025–2044).

Usikkerheten i prognosen øker jo lengre ut i perioden man kommer. Før større investeringer eller endringer i barnehagestrukturen, bør det utarbeides oppdaterte prognoser.

Fødsler i Haugesund

Antall fødsler i Haugesund har gått gradvis ned over tid. Rundt år 2000 ble det født nær 460 barn årlig, mens tallet de siste årene har ligget mellom 330 og 370. Enkelte år har hatt større svingninger, som i 2021 da det var en kortvarig økning.

Denne utviklingen har ført til færre barn i barnehagealder, noe som igjen påvirker kapasitetsutnyttelsen i enkelte barnehagekretser. Samtidig varierer fødselstallene fra år til år, noe som gjør det utfordrende å planlegge langsiktig. Denne utviklingen er i tråd med den nasjonale trenden, der fødselstallene har falt markant de siste 15 årene. Dette understreker behovet for fleksible og tilpasningsdyktige løsninger i barnehagesektoren.

Figur 4: Årlige fødselstall i Haugesund kommune (2000-2024).

3.2 Boligbygging og befolkningsvekst

I arbeidet med barnehagebruksplanen er det lagt inn oppdaterte prognoser for boligbygging fram mot 2045. Beregningene tar utgangspunkt i folketall, alderssammensetning, fruktbarhet og dødelighet de siste fire årene, flyttemønster og kommunens egne tall for boligbygging i hvert område. Litt avhengig av boligtyper, gir dette en pekepinn på hvor det kan bli behov for flere barnehageplasser i framtiden og må inngå som en del av beslutningsgrunnlaget for hvor barnehager bør ligge, og hvor stor kapasitet som trengs.

I Haugesund er det særlig områdene **Lillesund**, **Solvang** og **Rossabø** som har potensial for boligvekst fram mot 2045.

I andre områder, som **Røvær**, **Saltveit**, **Gard**, **Austrheim** og **Brakahaug**, er det forventet lite eller ingen boligbygging, og dermed også lavt behov for nye barnehageplasser.

Skolekrets	'25	'26	'27	'28	'29	'30	'31	'32	'33	'34	'35	'36	'37	'38	'39	'40	'41	'42	'43	'44	'45	2025-2045
Austrheim	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	21
Brakahaug	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	9
Gard	1	8	8	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	25
Hauge	28	40	30	30	30	10	10	10	10	10	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	268
Lillesund	24	25	20	20	15	15	15	15	15	15	15	20	20	25	25	25	25	25	30	30	30	449
Rossabø	33	30	30	20	30	30	20	20	20	30	30	30	30	30	30	15	15	15	10	10	10	488
Røvær	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saltveit	1	1	6	8	8	6	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	38
Skåredalen	25	15	20	20	20	10	10	5	5	5	5	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	340
Solvang	4	20	10	10	10	10	10	10	10	10	10	50	50	45	45	40	35	30	25	20	15	469
Sum	118	140	126	109	116	82	69	61	64	71	74	126	128	127	128	106	104	96	94	86	82	2107

Tabell 5: Prognose for boligbygging fordelt på år og krets fra 2025 til 2045.

3.3 Kapasitet og søkertall i barnehagene

For å få et oppdatert bilde over samlet kapasitet i både kommunale og private barnehager, ble det gjennomført en spørreundersøkelse i 2025. Barnehagen ble bedt om å oppgi faktisk bruk av godkjent leke- og oppholdsareal. Målet var å få et mer presist bilde av den reelle kapasiteten i kommunen og de ulike kretsene.

Kapasiteten i barnehagene bestemmes av det godkjente leke- og oppholdsarealet for barna. Barnehageeier fastsetter i sine vedtekter hvor mye areal som skal regnes per barn. Regjeringen har satt en veiledende norm for barns lekeareal¹.

Kravene til barnehagelokaler har blitt vesentlig skjerpet siden mange av barnehagene ble godkjent. Strengere krav til garderobe og sanitærforhold, kjøkken samt personalfasiliteter vil ofte redusere godkjent leke- og oppholdsareal ved ny godkjenning. Hvor mange barn en barnehage kan gi plass til, reguleres av flere faktorer som gjensidig påvirker hverandre. Disse faktorene er:

- Godkjent leke- og oppholdsareal
- Vedtektsfestet arealutnytting per barn fastsatt av eier
- Fordeling av antall barn over og under tre år
- Uteområdet
- Bemanningsnorm
- Krav til pedagogisk bemanning

I de fleste tilfeller regnes en barnehage som fullt utnyttet når barnetallet ligger rundt 90 prosent av maksimal kapasitet². Det bør alltid være rom for fleksibilitet, siden barnetall og alderssammensetning

¹ Arealet inne er 4 kvadratmeter netto per barn over tre år og om lag 1/3 mer (ca. 5,3 kvadratmeter) per barn under tre år. Utearealet bør være om lag seks ganger så stort som innendørs leke- og oppholdsarealet. Normen har Kunnskapsdepartementet gitt i [rundskriv F-08-06](#).

² Dette henger sammen med alderssammensetningen mellom små og store barn, barnehagens fysiske utforming og behovet for pedagogisk forsvarlige gruppestørrelser.

varierer fra år til år. Enkelte barnehager har i tillegg godkjent mer leke- og oppholdsareal enn det som faktisk benyttes i driften, fordi eier har satt et lavere barnetall for å tilpasse driften til bemanning og etterspørsel.

- Totalt antall barn: 1 861
- Barn bosatt i Haugesund: 1 749
- Gjestebarn (hovedsakelig fra Karmøy): 112
- Antall barn i kommunale barnehager: 243

Kapasitetsutnyttelse i kretsene – status pr. 15. desember 2025

Krets	Barnehager i kretsen	Antall kommunale barnehager	Antall private barnehager	Kapasitet areal-plasser 15.12.25	Benyttet kapasitet arealplasser 15.12.25	Oppgitt utnyttelse 15.12.25
Austrheim	Bleikemyr barnehage (K), Grutle barnehage (P), Solandsbakken barnehage (K), Udland barnehage (P)	2	2	287	232	81%
Brakahaug	Små barnehager Brakahaug (P), Villduen barnehage (P), Espira Bjørgene barnehage (P)	0	3	207	180	87%
Gard	Gard barnehage (P), Haugesund International Preschool FUS (P), Kvala barnehage (P), Sagatun barnehage (K), Skåre FUS barnehage (P)	1	4	402	332	82%
Hauge	Holmegaten familiebarnehage (P), Kyvikdalen barnehage (P), Nøtteliten familiebarnehage - 4 hjem (P)	0	6	150	138	92%
Lillesund	Espira Bråsteintunet barnehage (P), Lønneberget barnehage (P), Små barnehager sentrum (P), Små barnehager Risøy familiebarnehage (P), Vardafjell barnehage (P), Haugaland idrettsbarnehage (P)	0	6	317	309	98%
Rossabø	Amanda barnehage (P), Hemmingstad barnehage (K), Lysskar barnehage (K), Rossabø FUS aktivitetsbarnehage (P)	2	2	315	216	68%
Røvær	Små barnehager Røvær (P)	0	1	21	9	
Saltveit	Nbu's bondegårdsbarnehage (P)	0	1	39	39	100%
Skåredalen	Espira Skåredalen barnehage (P), Rufus barnehage (P), Steinsfjellet barnehage (P), Vassbrekke FUS kulturbarnehage (P)	0	4	494	329	67%
Solvang	Anna Nilssens Minne barnehager (P), Fjellstemmen barnehage (P), Presthaug FUS barnehage (P), Stiftelsen Soria Moria steinerbarnehage (P)	0	4	376	330	88%
Haugesund		5	33	2584	2103	81%

Tabell 6: Oversikt over barnehagekapasitet i ulike kretser i 2025.

Forklaring til tabellen: Kapasitet³; Familiebarnehager⁴; Røvær barnehage⁵; Hemmingstad og Solandsbakken⁶

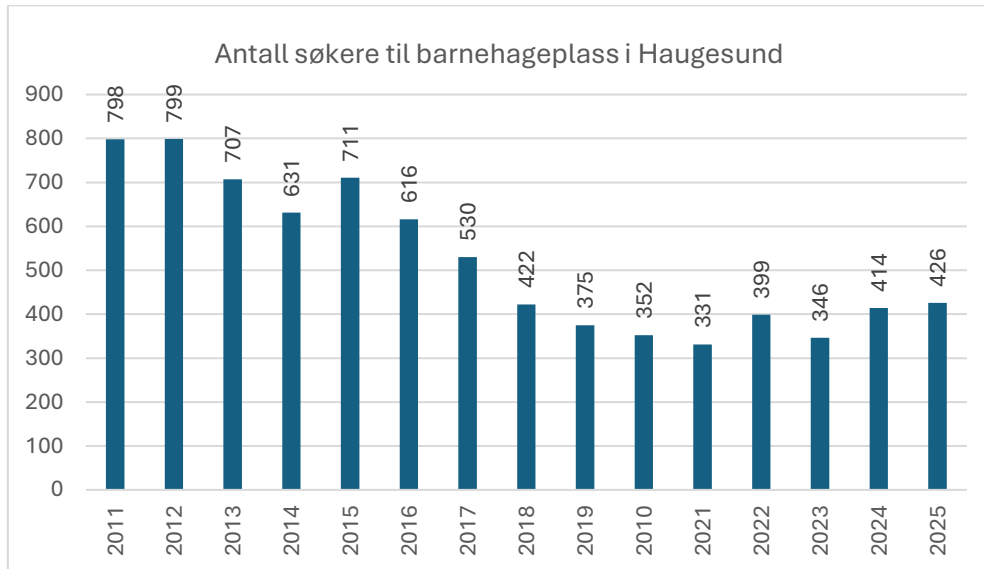
³ **Kapasitet** forteller hvor mange barn det er plass til i en barnehage, basert på hvor stort godkjent leke- og oppholdsareal barnehagen har fått godkjent. For å kunne sammenligne kapasiteten mellom ulike barnehager, regnes alle tallene om til barn over tre år. For disse barna er veiledende arealnormen på 4 kvadratmeter per barn. Små barn (0–3 år) trenger mer plass - her er normen 5,3 kvadratmeter per barn. Det betyr at en barnehage kan ha færre barn enn kapasiteten tilsier, hvis det er mange små barn i gruppen.

⁴ **Familiebarnehager** er et hjem, regelverket stiller andre krav til godkjenning, som ikke omfattes av veiledende norm for areal. Hjemmene har godkjenning for enten fem eller 10 barn.

⁵ **Røvær barnehage**: er ikke tatt med i beregning av total kapasitet, da dette kun er et tilbud for barn bosatt på Røvær.

Utvikling i søkertall til barnehageplass

For å vurdere behovet for barnehageplasser over tid, er det nyttig å se på hvor mange som søker plass hvert år. I Haugesund har søkertallene variert mye fra 2011 til 2025. I 2011 og 2012 var det nær 800 søkere, med en topp i 2012 på 799. Etter dette gikk antallet gradvis ned, med et lite oppsving i 2015. Det laveste antallet kom i 2021, med 331 søkere. Siden da har tallet økt noe, og i 2025 er det 426 søkere.

Figur 7: Antall søkere til barnehageplass i perioden 2011 til 2025.

Antallet private og kommunale barnehager har vært stabilt frem til 2023. I dette året reduserte kommunen kapasiteten ved å samlokalisere St. Olav og Hemmingstad barnehage. I 2025 ble kapasiteten ytterligere redusert i Lillesund krets, da én privat familiebarnehage ble lagt ned og én privat barnehageeier fikk redusert godkjenningen sin.

Private barnehager har opprettholdt driften gjennom hele perioden, til tross for en nedgang i antall søkere. Dette tyder på at kapasiteten har vært stabil, mens behovet har variert. Den stabile kapasiteten, kombinert med svingende etterspørsel, gir grunnlag for å vurdere om dagens barnehagestruktur er tilpasset fremtidige behov.

En mulig forklaring på variasjonen i søkertall kan være økning i antall gjestebarn fra andre kommuner, særlig fra Karmøy kommune.

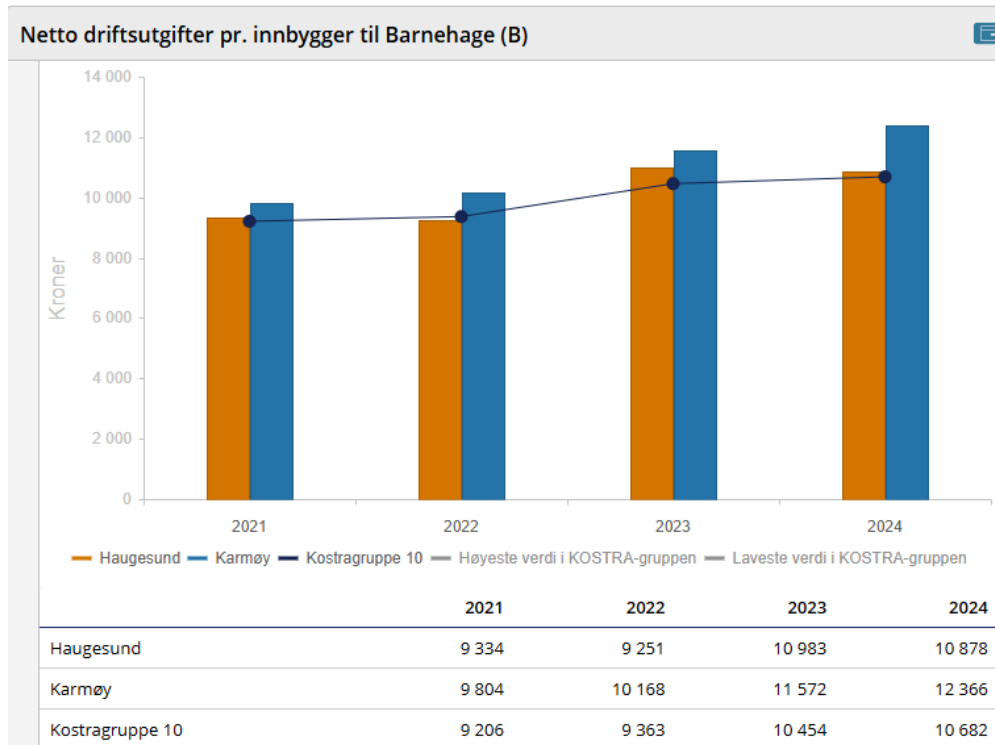
3.4 Økonomiske forhold i barnehagesektoren

Barnehagesektoren er i stor grad offentlig finansiert. Nedenfor beskrives hvordan foreldrebetaling og kommunal finansiering fordeles, praktiseres og hva som påvirker utgiftene.

Foreldrebetaling er en regulert egenandel med nasjonal makspris (1200 kroner per måned fra høsten 2025). Det finnes moderasjonsordninger som redusert betaling avhengig av inntekt og gratis kjernetid for familier med lav inntekt. Ordninger om redusert betaling dekkes av kommunen.

Kommunene finansierer hoveddelen av driften av barnehagetilbudet, ca. 85 prosent. Kommunen dekker kostnader i egne barnehager og utbetaler tilskudd til private barnehager etter nasjonale retningslinjer (inkludert drift, pensjon og kapitaltilskudd). Dette er forklart nærmere under.

I 2024 var kommunens barnehageutgifter 10 875 kroner per innbygger. Dette er lavere enn Karmøy (12 366 kroner), men noe høyere enn KOSTRA-gruppe 10 (10 682 kroner).

Figur 8: Driftsutgifter pr. innbygger til barnehage, Haugesund, Karmøy og KOSTRA gruppe 10

Kostnadseffektivitet og struktur

[Telemarksforskning](#) viser at det er store kostnadsforskjeller mellom kommuner, mellom kommunale og private barnehager, og mellom små og store enheter. Analysen peker på tre hovedfaktorer:

- **Stordriftsfordeler:** Store barnehager har lavere kostnader per barn og høyere effektivitet enn små barnehager, selv om de har høyere utgifter til husleie, renter og avskrivninger. Store barnehager har bedre mulighet til å planlegge bemanning og tilpasse driften etter behov, noe som gir mer effektiv ressursbruk.
- **Personalkostnader:** Lønn er den største kostnadsdriveren i barnehagesektoren. Små barnehager har høyere personalkostnader, blant annet på grunn av større styrerressurs per årsverk (0,24 i små kommunale mot 0,11 i store).
- **Bemanning:** Innføringen av bemanningsnormen har redusert forskjellene i bemanning, men små barnehager er fortsatt mer sårbare for variasjoner i barnetall. Dette kan gi økonomisk ustabilitet og utfordringer med å opprettholde et godt tilbud.

En kostnadseffektiv struktur er avgjørende for at kommunen skal kunne møte behovet for barnehageplasser på en bærekraftig måte.

Kommunalt tilskudd til godkjente private barnehager

Tilskuddet til private barnehager i Haugesund beregnes på bakgrunn av gjennomsnittlige driftskostnader i de kommunale barnehagene, basert på regnskapstall fra de sist tilgjengelige året. Det betyr at tilskuddssatser for 2026 bestemmes av regnskap fra 2024. Ved større endringer i barnehagestrukturen, som for eksempel sammenslåing eller nedleggelse av barnehager, vil man få den fulle økonomiske effekten etter to år med ny struktur.

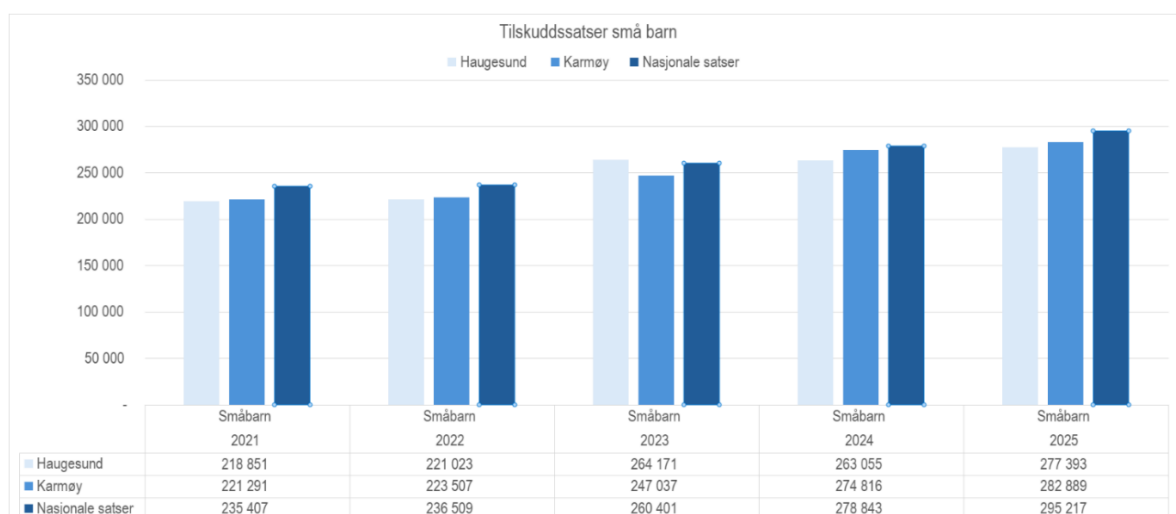
Høye kostnader per barn i kommunale barnehager vil kunne gi høyere tilskuddssatser til private barnehager og dermed økte samlede utgifter for kommunen.

Tilskudd til private barnehager har i perioden 2012 til 2025 ligget under nasjonale satser, med et unntak i 2023, da var tilskuddssatsene 0,1 prosent over nasjonale satser. Haugesund kommune har i tidligere år ligget under nasjonal sats, satsen for 2024 ligger om lag 10 prosent under nasjonal tilskuddssats.

Historisk har Solandsbakken, Bleikemyr og Sagatun vært blant de mest kostnadseffektive kommunale barnehagene de siste fem årene. I 2025 hadde Solandsbakken og Sagatun de laveste tilskuddssatsene, og alle de fem kommunale barnehager lå under nasjonal sats. I barnehager med få barn, eller negativ utvikling i antall barn, er det utfordrende å opprettholde effektiv drift. Lysskar barnehage er på samme størrelse som Solandsbakken og Sagatun, men lavt barnetall gjør den til den minst kostnadseffektive i kommunen, med de høyeste driftskostnadene.

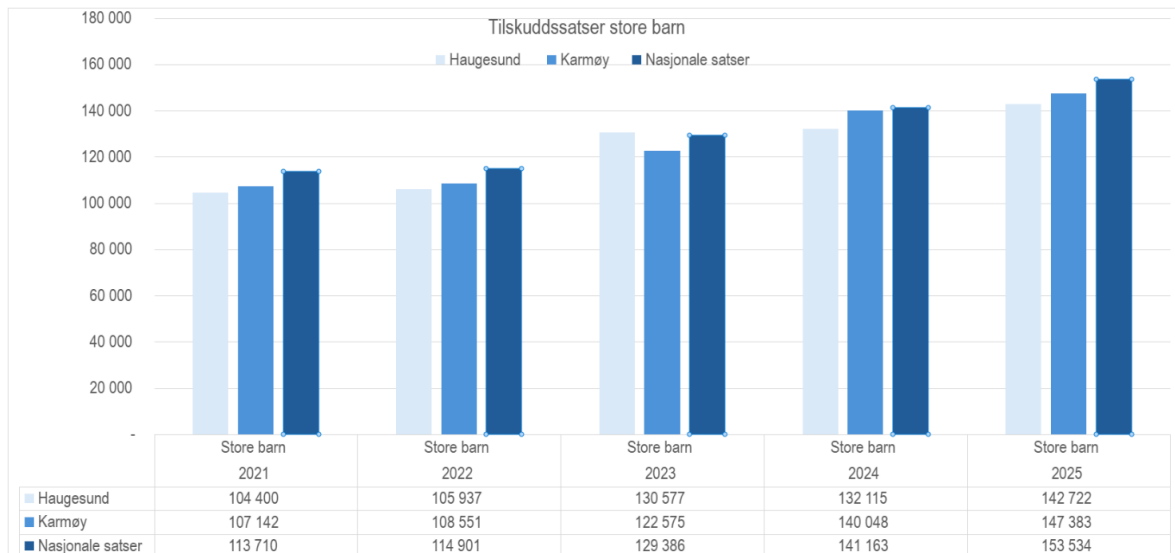
Hvis kommunen ikke hadde hatt egne barnehager, ville de nasjonale satsene for tilskuddsberegning blitt lagt til grunn for tilskudd til private barnehager. Dette ville ført til høyere kostnader enn dagens i dag. Dersom kommunen kun hadde hatt større og mer kostnadseffektive barnehager, ville driften vært enda mer økonomisk fordelaktig enn i dag. Store barnehager gir lavere kostnader per barn og gjør det lettere å tilpasse bemanningen etter behov. Dette gir lavere kostnader og en mer stabil og bærekraftig økonomi for barnehagesektoren.

Tabellene under viser utvikling av tilskuddssatser i perioden 2022-2025 sammenlignet med nærliggende kommuner og nasjonale satser.

Figur 9: Utvikling av tilskuddssatser for små barn i perioden 2021-2025 sammenlignet med Karmøy kommune og nasjonale satser.

Barnehagebruksplan 2026-2036

Figur 10: Utvikling av tilskuddssatser for store barn i perioden 2021-2025 sammenlignet med Karmøy kommune og nasjonale satser.

3.5 Bemanning

Bemanning i barnehage handler om å sikre at det er tilstrekkelig og kvalifisert personale til å ivareta barnas behov for omsorg, trygghet og utvikling. Kommunale barnehager i Haugesund følger lovpålagte krav til grunnbemanning. Det innebærer at det er en ansatt per tre barn under tre år og en ansatt per seks barn over tre år.

I tillegg til grunnbemanning stilles det krav til pedagogisk bemanning. Det skal være minst én pedagogisk leder per sju barn under tre år og én per 14 barn over tre år. Det nasjonale målet er å øke andelen pedagogisk utdannet personale til 60 prosent innen 2030. Dersom pedagognormen endres, kan dette påvirke behovet for flere kontorarbeidsplasser i barnehagene.

Hver barnehage skal ha en styrer som har det overordnede ansvaret for drift og faglig kvalitet. Styrer skal sikre at bemanningen er i tråd med lovverket og at tilbudet til barna er forsvarlig.

Plan for kompetanseutvikling

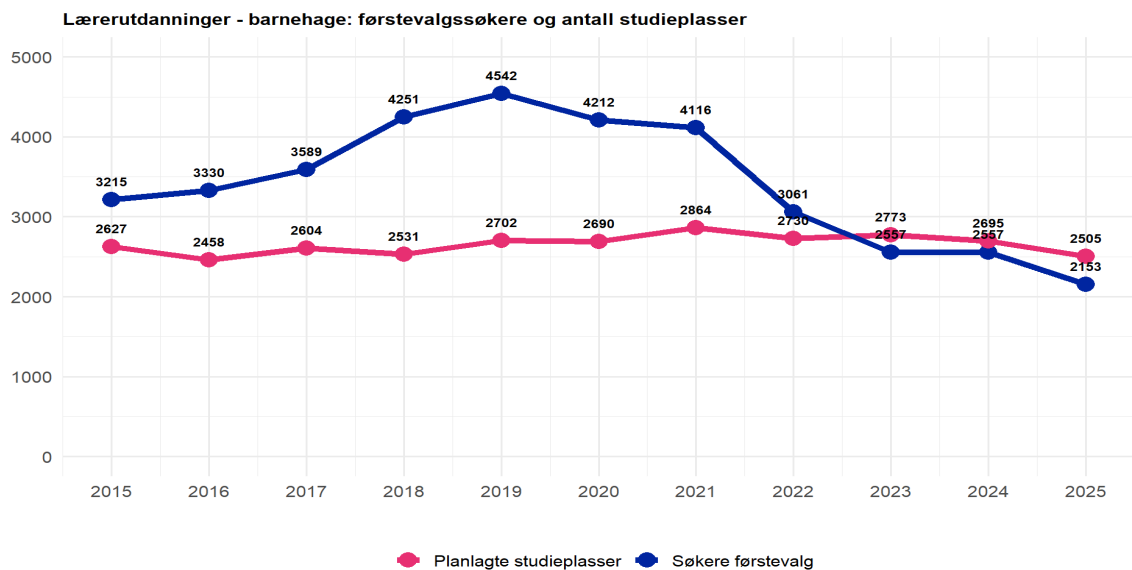
Kommunen har som barnehageeier ansvar for å sikre kvalitet og riktig kompetanse i barnehagene. Dette innebærer å kartlegge kompetansebehov, legge til rette for kompetanseutvikling, og sørge for at tiltakene er forankret i både lokale behov og nasjonale føringer. Hver barnehage skal ha en helhetlig plan for kompetanseutvikling. Målet er å gi alle barn et trygt og utviklende barnehagetilbud, uavhengig av bakgrunn og bosted.

De siste årene har det vært en jevn nedgang i antall søkere til barnehagelærerutdanningen nasjonalt og lokalt. Dette kan indikere at det kan bli mer utfordrende å rekruttere kvalifiserte barnehagelærere i fremtiden.

I Haugesund har de kommunale barnehagene foreløpig ikke opplevd store rekrutteringsproblemer. Tvert imot har de lyktes med å rekruttere medarbeidere som tar arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning. Dette er en deltidsutdanning som er tilrettelagt for ansatte som jobber i barnehage, som fagarbeidere eller assistenter, og som ønsker å bli barnehagelærere.

Samtidig har kommunen som barnehagemyndighet registrert en økning i antall søknader om dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogisk personale fra barnehager. Dette kan tyde på at det lokalt er begynnende utfordringer med å oppfylle kravene til pedagogisk bemanning. Ifølge KS sin arbeidsgivermonitor rapporterer flere kommuner om økende vansker med å rekruttere barnehagelærere.

Dersom utviklingen fortsetter, kan det føre til økt konkurranse om pedagogisk bemanning mellom barnehagene. I ytterste konsekvens kan det resultere i at færre barn får tilbud om barnehageplass, ettersom kapasiteten må tilpasses tilgjengelig bemanning. Dette understreker behovet for langsiktige tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og stabil bemanning i sektoren.

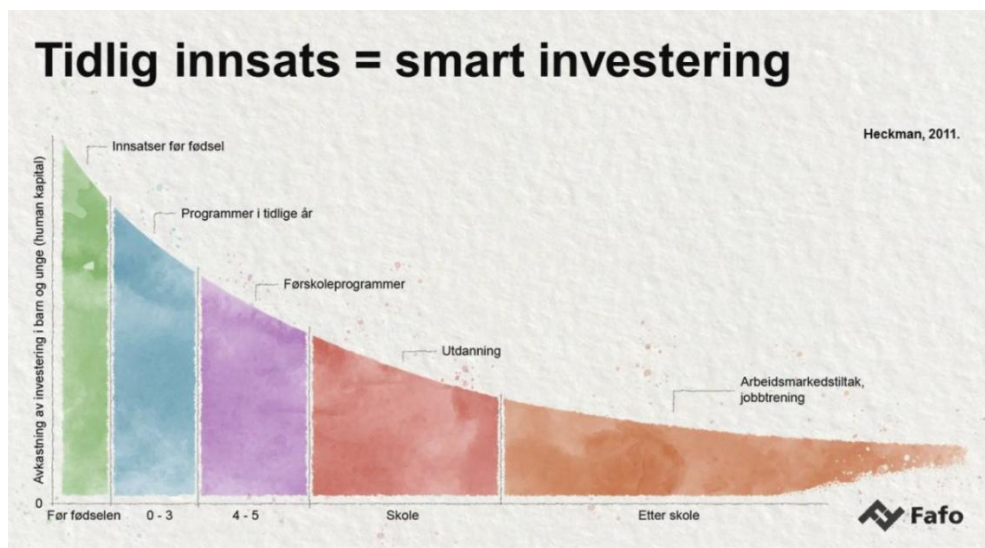
Figur 11: Planlagte studieplasser og antall førstevalgssøkere nasjonalt til barnehagelærerutdanningen i perioden 2015 til 2025.

3.6 Levekår, inkludering og mangfold

Levekår

Haugesund har om lag 2222 barn i alderen 0–5 år. I 2025 var det 4 206 barnefamilier, hvorav 905 var enslige forsørgere. Rundt 12 prosent av barn i Haugesund lever i lavinntektsfamilier, definert som husholdninger med inntekt under 60 prosent av medianen. Andelen har økt betydelig siden 2008, men har vært stabil de siste to årene.

Forskning viser at tidlig innsats gir høy samfunnsøkonomisk avkastning. Økonomen James Heckman har dokumentert at investeringer i barns utvikling før skolealder, særlig for barn i risikosoner eller med lav sosioøkonomisk bakgrunn, gir større effekt enn tiltak som settes inn senere.

Figur 12: Økonomen Heckmans kurve.

Kommunens ansvar for barn med behov for ekstra støtte

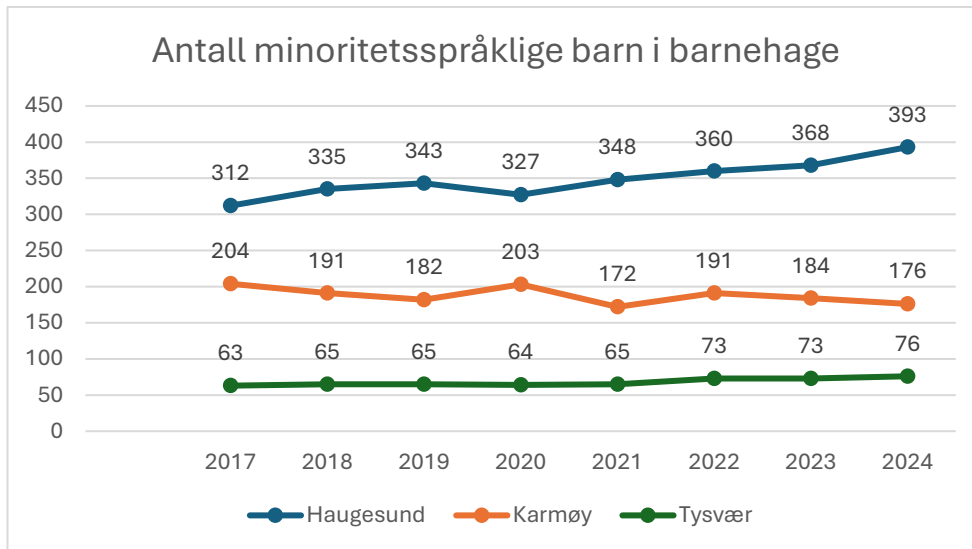
Kommunen har ansvar for å sikre at barn i førskolealder får spesialpedagogisk hjelp, uavhengig av om barnet går i kommunal eller privat barnehage. Dette gjelder også barn med nedsatt funksjonsevne, som ofte har behov for tilrettelagt miljø, spesialkompetanse og ekstra ressurser. Hjelpen kan organiseres på ulike måter, men dersom private barnehager ikke ønsker å inngå samarbeid med kommunen, plikter kommunen å sørge for at barnet får tilbudet et annet sted. Barnehagen skal fremme et inkluderende miljø, der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek.

Haugesund kommune har to barnehager med særskilt tilrettelegging; Hemmingstad og Solandsbakken barnehager. Disse er definert som *forsterkede barnehager*, og har tilpassede lokaler og personale med spesialpedagogisk kompetanse.

Kommunen har en pedagogisk støtteenhet med 60 årsverk som gir faglig støtte til barn i barnehagealder. Enheten samarbeider tett med både kommunale og private barnehager. Målet er å sikre tidlig innsats og forebyggende arbeid, slik at barnehagetilbudet blir inkluderende og godt tilrettelagt for alle barn.

Minoritetsspråklige

Andelen minoritetsspråklige barn i Haugesunds barnehager har økt de siste årene, fra 312 barn i 2017 til 393 barn i 2024. Sammenlignet med nabokommunene har Haugesund en høyere andel minoritetsspråklige barn.

Figur 13: Antall barn i barnehagen med et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk eller engelsk.

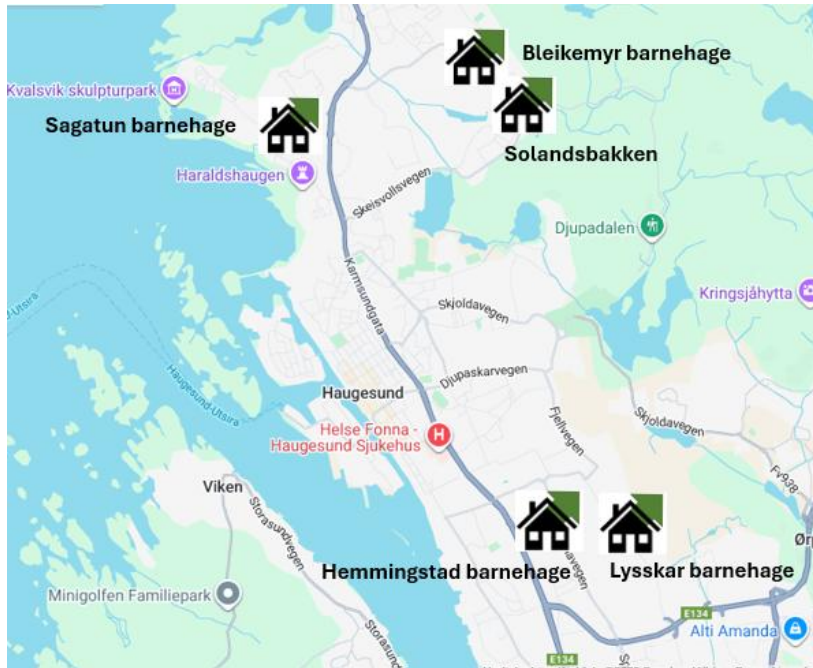
3.7 Tilstand på kommunale barnehagebygg

I 2023 utarbeidet Norconsult tilstandsrapporter for kommunale barnehager i Haugesund. Rapportene inngår i dokumentet «*Kunnskapsgrunnlag for bærekraftig barnehagebehov i Haugesund*».

Rapporten inneholder kostnadsoverslag for nødvendige utbedringer og utviklingstiltak ved hver enkelt barnehage.

Tilstandsvurdering viser at Hemmingstad barnehage er vurdert til å ha behov for totalrenovering. Bleikemyr barnehage er vurdert å ha behov for omfattende ombygging og tilbygg for å gjøre barnehagen pedagogisk funksjonell, mens Lysskar og Solandsbakken vurderes til lett til moderat renovering og Sagatun barnehage har behov for ordinært vedlikehold.

Norconsult har vurdert hva det vil koste å utbedre alle de kommunale barnehagene i Haugesund. I 2023 ble det anslått at tiltakene samlet ville ha kostet omtrent 64 millioner kroner.

Figur 14: Kommunale barnehager i Haugesund kommune.

Vedlikehold

De kommunale barnehagene står i en konkurransesituasjon, og uteområder og bygg er noe av det første nye foreldre legger merke til. Det er derfor viktig at kommunens barnehager fremstår som attraktive og konkurransedyktige, både når det gjelder utforming, vedlikehold og kvalitet på bygg og uteområder.

Den økonomiske situasjonen i Haugesund kommune i dag og de kommende årene gjør det krevende å sikre økonomisk bærekraftig vedlikehold for de kommunale byggene. Det skal fremover utarbeides vedlikeholdsplaner for alle bygninger. Byggene med størst utfordringer vil bli høyest prioritert i dette arbeidet. I tillegg vil vedlikehold som får konsekvenser for helse og sikkerhet bli prioritert. Dette gjelder særlig barnehageanlegg som er vurdert til behov for omfattende eller total renovering.

Ny forskrift om helse og miljø i barnehager «barnas arbeidsmiljølov»

En barnehage skal være godkjent etter forskrift om helse og miljø i barnehager. Forskriften skal bidra til at miljøet i barnehager fremmer barns helse, trivsel, lek, samt at sykdom, skade og alvorlige hendelser forebygges.

For å oppfylle kravene i forskriften må barnehagene ha en oppdatert og langsiktig vedlikeholdsplan for inne- og uteområdet. I tillegg kreves et internkontrollsystem som er tilpasset barnehagens størrelse og aktiviteter. Tilstandsvurderinger viser at det er nødvendig med et tett samarbeid i kommunen mellom barnehage, helsefaglig kompetanse, bydrift og eiendom for å sikre at kravene oppfylles.

3.8 Muligheter og utfordringer for de enkelte barnehageanleggene

Videre følger en oppsummering av hvilke muligheter og utfordringer som er vurdert for hver enkelt kommunal barnehage. I vurderingene inngår også hvilke konsekvenser en eventuell nedlegging kan få for nabobarnehagene, både når det gjelder kapasitet og kvalitet. Informasjonen er hentet fra *“Kunnskapsgrunnlaget for et bærekraftig barnehagebehov”* (2023).

Bleikemyr barnehage

Bleikemyr barnehage ligger omtrent 3,5 km nord for Haugesund sentrum. Barnehagen ble bygget i to etapper, i 1984 og 2002, og har i dag rundt 50 barn i alderen 0–6 år. Bygningsmassen har i seg selv restlevetid om den vedlikeholdes, men en tilstandsvurdering viser at det er behov for omfattende ombygging og tilbygg for at barnehagen skal være pedagogisk og funksjonelt egnet.

Barnehagen har også behov for støyskjerming mot vei og arealer til personale. Bleikemyr barnehage benytter i dag møterom og kontorplasser på Bleikemyr bydelshus, noe som gir driftsmessige utfordringer og trekker personalet bort fra barnehagen. Tomten er fysisk begrenset av bebyggelse og vei, noe som gjør utvidelse vanskelig. Barnehagen har stabil drift og gode søkertall.

Barnehagen er én av fire barnehager i kretsen – to kommunale, Solandsbakken og Bleikemyr, og to private barnehager. Prognosene viser en svak nedgang i barnetall i kretsen de neste fem årene, med stabilisering på omtrent dette nivået fram mot 2045.

Vurdert hovedutfordring:

Barnehagen mangler areal, noe som påvirker funksjonalitet og fleksibilitet i den daglige barnehagedriften. Det er derfor ikke mulig å øke kapasitet innenfor dagens barnehagebygg.

Mulighet for å ta imot flere barn ved Bleikemyr barnehage

Tomten har potensiale til å øke kapasiteten gjennom en kombinasjon av rivning og nybygg, men dette krever betydelige investeringer. Med bakgrunn i samlet kapasitet og forventet befolkningsvekst i kretsen, vurderes en endring av nåværende kapasitet som lite aktuell. Barnehagen har en kapasitetsutnyttelse på 99 prosent, noe som viser at den er etterspurt i sitt nærområde.

Konsekvenser av eventuell nedlegging av Bleikemyr barnehage

Dersom Bleikemyr barnehage legges ned, vil antallet barnehager i Austrheim krets reduseres fra fire til tre. De gjenværende barnehagene i kretsen har ikke nok kapasitet til å ta imot alle barna fra Bleikemyr. Det betyr at flere familier må søke barnehageplass i andre kretser.

Solandsbakken barnehage

Solandsbakken barnehage ligger ca. 3 km nord for Haugesund sentrum. Barnehagen ble opprinnelig oppført i 1988, og er senere utvidet og oppgradert i 2012 og 2015.

Tomten er godt utnyttet og tilrettelagt for barnehagedrift, med tilfredsstillende utearealer. Barnehagen har i dag om lag 70 barn og er definert som en forsterket barnehage, med en egen avdeling tilrettelagt for barn med sammensatte behov.

Barnehagen er én av fire barnehager i kretsen – to kommunale, Solandsbakken og Bleikemyr, og to private barnehager. Barnehagen har stabil drift og gode søkertall.

Hovedutfordring:

Barnehagen har flere søkere enn den har kapasitet til å ta imot. Barnehagen har noen funksjonelle utfordringer.

Mulighet for å ta imot flere barn ved Solandsbakken barnehage

Barnehagen vurderes til å ha en høy utnyttelsesgrad med om lag 100 prosent. For å vurdere muligheten for å ta imot flere barn, må det vurderes om tomten og dagens bygningsmasse kan tilpasses eller utvides.

Konsekvenser av eventuell nedlegging av Solandsbakken barnehage

Dersom Solandsbakken barnehage legges ned, vil antall barnehager i Austrheim krets reduseres fra fire til tre. De gjenværende barnehagene i kretsen har ikke nok kapasitet til å ta imot alle barna fra Solandsbakken. Det betyr at flere familier må søke barnehageplass i andre kretser. Solandsbakken er én av kommunens to forsterkede barnehager. Ved en nedleggelse må tilbudet til barn med behov for særskilt tilrettelegging ivaretas i annen/andre barnehager.

Sagatun barnehage

Sagatun barnehage ligger nordvest i Haugesund, like ved Haraldsstøtta. Barnehagen ble oppført i 2017 og består av to etasjer, og har i dag om lag 60 barn. Tomten grenser mot boligområder og friarealer.

Barnehagen er én av fem i Gard skolekrets, sammen med fire private barnehager.

Bygget har tilfredsstillende leke- og oppholdsarealer, støttefunksjoner og personalfasiliteter. Det er kun behov for mindre vedlikehold av slitasjeutsatte flater. Barnehagens uteområde har behov for noen utbedringer og barnehagen har startet et arbeid med å beplante området, og lage lekesoner.

Mulighet for å ta imot flere barn ved Sagatun barnehage

Sagatun har noe ledig kapasitet og kan ta imot flere barn innenfor dagens arealrammer. En utnyttelsesgrad på om lag 82 prosent vurderes som tilfredsstillende. Sagatun vurderes til å ha noe fleksibilitet og kapasitet til å avlaste andre barnehager i Gard krets ved behov.

Konsekvenser av eventuell nedlegging av Sagatun barnehage

Dersom Sagatun barnehage legges ned, vil antallet barnehager i Gard krets reduseres fra fem til fire. De gjenværende barnehagene har ikke nok kapasitet til å ta imot alle barna fra Sagatun. Det betyr at flere familier må søke barnehageplass i andre kretser.

Lysskar barnehage

Lysskar barnehage ligger sør for Haugesund sentrum. Barnehagen ble oppført i 2003, med et tilbygg i 2017, og har om lag 30 barn.

Bygningen og uteområdet har gode kvaliteter, tilfredsstillende krav til universell utforming og innehar funksjonelle arbeidsforhold for personalet.

Lysskar er én av fire barnehager i Rossabø krets, sammen med Hemmingstad (kommunal) og to private barnehager.

Hovedutfordring:

Barnehagen har kapasitet til å ta imot over dobbelt så mange barn som i dag. Dagens drift er lite kostnadseffektiv.

Mulighet for å ta imot flere barn ved Lysskar barnehage

Barnehagen har betydelig ledig kapasitet. Barnehagen kan avlaste nabobarnehager dersom det skulle bli aktuelt.

Konsekvenser av eventuell nedlegging av Lysskar barnehage

Dersom Lysskar barnehage legges ned, vil antall barnehager i Rossabø krets reduseres fra fire til tre. De gjenværende barnehagene i kretsen har nok kapasitet til å ta imot barna fra Lysskar. Lysskar er en av to kommunale barnehager i kretsen.

Hemmingstad barnehage

Hemmingstad barnehage ligger sør i Haugesund kommune. Barnehagebygget er opprinnelig fra 1972, med en utvidelse i 1999. Den har i dag om lag 40 barn og er tilrettelagt for barn med behov for støtte, blant annet med eget sanserom. Bygget er generelt utdatert, og særlig den eldste delen har nådd forventet levetid.

Barnehagen er én av fire i Rossabø krets, sammen med Lysskar (kommunal) og to private barnehager. Hemmingstad er en forsterket barnehage med tilrettelagt tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne.

Hovedutfordring:

Barnehagens bygg er vurdert til totalrenovering og barnehagen har de siste årene opplevd nedgang og svingninger i antall barn.

Mulighet for å ta imot flere barn ved Hemmingstad barnehage

Barnehagen har noe ledig kapasitet, dagens utnyttelsesgrad er på 80 prosent. Den kan avlaste andre barnehager i Rossabø krets dersom behovet oppstår. Byggets tilstand og utforming begrenser imidlertid muligheten for effektiv og langsiktig drift uten betydelige investeringer.

Konsekvenser av nedlegging av Hemmingstad barnehage

Dersom Hemmingstad barnehage legges ned, vil antallet barnehager i Rossabø krets reduseres fra fire til tre. De gjenværende barnehagene i kretsen har nok kapasitet til å ta imot barna fra Hemmingstad. Barnehagen er en av kommunens to forsterkede barnehager. Ved en nedleggelse må tilbudet til barn med behov for særskilt tilrettelegging ivaretas i annen/andre barnehager.

3.9 Tomter til barnehageformål

Tilgang på egnede tomter er en forutsetning for å møte fremtidig behov for barnehageplasser. I tråd med kommuneplanens arealdel skal kommunen legge til rette for gode oppvekstmiljøer, med barnehager, skoler, lekeplasser og grøntområder. Barn og unges interesser skal ivaretas i all arealplanlegging, og det skal gjennomføres medvirkning i planprosesser.

Tomter til barnehageformål vurderes i sammenheng med boligbygging, befolkningsvekst og helhetlig barnehagestruktur. Manglende tilgang på egnede tomter kan begrense kommunens mulighet til å utvikle tilbudet i takt med behovet.

Barnehagetomter må ha en beliggenhet som sikrer trygghet for barna, med god trafikksikkerhet, trygge uteområder og nærhet til boområder. Det er også viktig at tomtene er lett tilgjengelige for familier, både til fots, med sykkel og kollektivtransport.

Det er kapasitetsutfordringer i sentrumsområdet. Gitt kommunens økonomiske situasjon, vil det mest sannsynlig være vanskelig å realisere et nytt barnehagebygg de første årene i planperioden. Kommunen bør imidlertid planlegge for tomt til barnehageformål slik at det på litt lengre sikt er mulig å realisere et barnehagebygg i sentrum.

Lillesund krets er et aktuelt område med potensial for økt boligbygging, og nærhet til store arbeidsplasser. Området har en høy andel barn som lever med levekårsutfordringer, og det er behov for flere grøntarealer som kan bidra til gode oppvekstmiljøer for barnefamilier.

Flotmyrområdet er en del av programmet *Flotmyr utvikling* i Haugesund. I programmet er det satt av en tomt som kan reguleres til barnehageformål. Tomten kan bidra til å dekke behov for barnehageplasser i Solvang området når bydelen er ferdig utbygd.

4. Muligheter og utfordringer

Dette kapittelet gir en samlet vurdering av barnehagesektorens muligheter og utfordringer i Haugesund. Det inneholder en oversikt over kapasitet i de ulike kretsene, sett i sammenheng med barnetallsutvikling og befolkningsprognoser. Kapittelet presenterer sentrale funn og vurderer fordeler ved større barnehageenheter.

Barnetallsprognosene viser en forventet økning på rundt 140 barn i alderen 0–5 år fram til 2045. Etter flere år med nedgang i antall barnehagebarn (2016–2021), hovedsakelig grunnet færre fødsler og lavere befolkningsvekst, har utviklingen stabilisert seg. Befolkningsvekst og boligbygging i enkelte områder tilsier likevel at behovet framover vil være ujevnt fordelt.

Haugesund kommune har invitert private barnehageeiere til å gi innspill knyttet om fremtidig drift og eventuelle endringer. Av 19 private eiere har seks gitt tilbakemelding. En av disse uttrykker interesse for å se på muligheten for å utvide driften sin, mens enkelte mindre barnehager viser til økonomiske utfordringer i sine resultater. Tilbakemeldingene samsvarer med dagens kapasitetsbilde. Enkelte eiere har uttrykt ønske om enda tettere samarbeid med kommunen, og noen ber kommunen vurdere overtakelse av driften. De som har uttalt seg, gir uttrykk for at de setter pris på samarbeidet med kommunen.

Barnehagekapasiteten i Lillesund krets har i dag et underskudd av plasser, og kapasiteten er under press. Dersom den planlagte boligbyggingen i området gjennomføres i løpet av prognoseperioden, kan behovet for barnehageplasser øke.

Solvang og Rossabø krets er også områder hvor det er mulighet for vekst i antall boliger. Dette kan gi økt press på barnehagekapasiteten mot slutten av prognoseperioden. I motsetning til dette har Austrheim og Brakahaug god kapasitet innenfor dagens rammer. Skåredalen skiller seg ut med et overskudd av plasser som kan dekke en eventuell fremtidig vekst i området.

Enkelte kommunale barnehager er gamle og ikke tilpasset dagens krav til fleksibilitet, universell utforming og pedagogisk kvalitet. Hemmingstad barnehage er vurdert til totalrenovering eller nybygg. Bleikemyr har behov for tilbygg og ombygging, og bør innen 4 til 5 år rehabiliteres eller erstattes. Lysskar har et godt bygg, men lav kapasitetsutnyttelse og høyere driftskostnader. Sagatun er forholdsvis ny og har lite vedlikeholdsbehov. Solandsbakken barnehage har moderat behov for oppgradering. Det er utfordrende å sikre fortløpende og langsiktig vedlikehold og tilhørende finansiering for bygg med stort oppgraderingsbehov. Økte vedlikeholdskostnader kan påvirke barnehagedriftens effektivitet og føre til høyere tilskuddssatser.

Solandsbakken og Hemmingstad barnehage tilbyr tilrettelagte tjenester for barn med nedsatt funksjonsevne og behov for spesialpedagogisk hjelp. Kommunens tilretteleggingsplikt gjelder tiltak som er nødvendige for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehageplassen, og må ivaretas i den fremtidige barnehagestrukturen.

I Haugesund er barnehage tilbudet ujevnt fordelt, særlig mellom sentrum og for eksempel områder som Skåredalen. En årsak er at mange barnehageplasser i sentrum tilbys gjennom familiebarnehager, som har lavere pedagogisk bemanning enn ordinære barnehager. Dette gir forskjeller i både kvalitet og tilgjengelighet. Selv om det finnes ledige plasser i utkanten av kommunen, er disse ofte vanskeligere å benytte for familier med lav inntekt og for enslige forsørgere.

Det er nødvendig med helhetlig og bærekraftig styring av barnehagesektoren. Kapasitet, økonomi, bygg, bemanning og kvalitet må vurderes samlet. Ressurser bør prioriteres der behovet er størst, og strukturelle grep må bidra til et inkluderende, bærekraftig og fremtidsrettet tilbud.

4.1 Oversikt over kapasitet i kretser og prognoser frem i tid

Område	Status og prognose frem i tid
Austrheim	Barnehagekretsen har rundt 19 prosent ledig kapasitet. Solandsbakken barnehage og Bleikemyr har full kapasitetsutnyttelse. Etterspørselen dekkes av både private og kommunale barnehager og det forventes lav boligvekst.
Brakahaug	Barnehagekretsen har om lag 13 prosent ledig kapasitet. Etterspørselen etter barnehageplasser har vært stabil, det er ingen større boligprosjekter som forventes å øke behovet. Flere private barnehager bidrar til å dekke etterspørselen, kapasiteten vurderes som god.
Gard	Barnehagekretsen har om lag 18 prosent ledig kapasitet. Sagatun barnehage har god utnyttelse. Det forventes lav boligvekst i området.
Hauge	Barnehagekretsen har tilnærmet full kapasitet. Etterspørselen dekkes av både ordinære barnehage og familiebarnehager. Det planlegges for moderat boligvekst, dersom barnetallet øker kan det føre til for lite kapasitet i kretsen.
Lillesund	Barnehagekretsen har fullt utnyttet kapasitet. Etterspørselen etter barnehageplasser er under press, og kan øke dersom planlagte boligprosjekter gjennomføres. I dag dekkes behovet av både ordinære barnehager og familiebarnehager.
Rossabø	Barnehagekretsen har om lag 30 prosent ledig kapasitet i dag. Lysskar barnehage har lav kapasitetsutnyttelse, og Hemmingstad barnehage som er et forsterket tilbud, har noe ledig kapasitet. Det er mulig boligvekst frem i tid. Dersom etterspørselen øker fram i tid, kan det være behov for dagens kapasitet.
Røvær	Barnehagekretsen har lav etterspørsel da den er plassert på en øy, område vurderes isolert og ses ikke i sammenheng med det totale bildet. Det er ikke planlagt noe boligvekst i fram i tid.
Saltveit	Barnehagekretsen grenser til Sveio kommune, og har full kapasitet. Området har én barnehage, det er lav boligvekst i området.
Skåredalen	Barnehagekretsen har om lag 33 prosent ledig kapasitet. Det er tilrettelagt for boligvekst i området, som kan dekkes av dagens ledige kapasitet. Etterspørselen dekkes av ordinære barnehager.
Solvang	Barnehagekretsen har om lag 12 prosent ledig kapasitet. Etterspørselen dekkes i dag av ordinære private barnehager. Det er planlagt boligvekst blant annet på Flotmyr, dersom utbyggingen gjennomføres forventes et økt behov barnehageplasser i fremtiden.

Tabell: 15: Status og prognoser for barnehagekapasitet i de ulike kretsene i kommunen frem mot 2045.

4.2 Generelle funn og utfordringer

Ledig kapasitet

I Rossabø krets har Lysskar barnehage ledig kapasitet. Det betyr at barnehagen har plass til flere barn.

Eldre barnehagebygg

Det er betydelige forskjeller mellom barnehageanleggene i Haugesund når det gjelder bygningsstandard, utforming og grad av universell utforming. Hemmingstad barnehage har behov for full renovering/nybygg. Andre barnehager, som Sagatun barnehage, er nyere og krever kun ordinært vedlikehold. Lysskar og Solandsbakken har et moderat behov for oppgradering.

Bleikemyr barnehage har noen funksjonelle utfordringer og er i begrenset grad tilpasset et moderne og bærekraftig barnehagetilbud. Tilstanden ved flere av anleggene understreker behovet for en helhetlig vurdering av bygningsmassen, med tanke på fremtidig investering og utvikling av sektoren.

Universell utforming

Universell utforming betyr at både bygninger og uteområder skal være utformet slik at alle barn, ansatte, foreldre og besøkende kan bruke barnehagen på en likestilt måte, uavhengig av funksjonsevne. Dette innebærer at det skal være enkelt å komme inn i barnehagen, bevege seg rundt i bygget og bruke alle rom og fasiliteter uten behov for spesielle tilpasninger. Uteområdene skal også være tilgjengelige for alle, slik at alle barn kan delta i lek og aktiviteter.

Universell utforming handler om å finne løsninger som inkluderer alle, og ikke bare tilføre ekstra tiltak for dem som trenger det. Målet er å skape et miljø der flest mulig kan delta på lik linje, og det er et krav både for nye og eksisterende barnehager.

De eldste barnehagebyggene har mangler knyttet til universell utforming. Dette gjør deler av barnehageanlegget utilgjengelig, eller kan ha begrenset tilgjengelighet for barn og ansatte med nedsatt funksjonsevne.

Fysisk miljø og forutsetninger for lek

Alle barnehagene organiserer barna i tradisjonelle avdelinger, og hver gruppe disponerer i utgangspunktet egne avdelinger. Størrelsen på rom som er satt av til barns leke- og oppholdsareal varierer. Videre bidrar romløsningene til muligheter og begrensninger for samarbeid på tvers mellom avdelinger.

Støtteareal

I barnehager er støtteareal de rommene som ikke brukes direkte til lek og opphold for barna, men som er nødvendige for den daglige driften. Dette inkluderer blant annet personalrom, garderober, kjøkken, lager og administrasjon. Selv om disse arealene ikke er pedagogiske, er de viktige for å sikre god flyt, trygghet og trivsel i barnehagen. Tilstandsvurderingene viser til mangel på støtteareal i Hemmingstad og Bleikemyr barnehage.

Tilgjengelig støtteareal bidrar til at barnehagen kan møte kravene i barnehageloven og rammeplanen, og gir bedre forutsetninger for å ivareta barnas rett til et inkluderende og utviklingsfremmende miljø.

Uteområder

Noen uteområder har behov for oppgradering. Enkelte mangler naturelementer og inndeling i lekesoner for ulike aldersgrupper. Hemmingstad og Bleikemyr har behov for oppgradering av uteområdet. Bleikemyr mangler støyskjerming og en bedre inndeling i lekesoner for de ulike aldersgruppene. Barnehagens uteområder fungerer også som viktige nærmiljøanlegg som brukes utenom åpningstid.

Kontorarbeidsplasser

Ved flere barnehager er det trangt på kontorplassene, det vil si arbeidsplassforskriftens arealkrav ikke er oppfylt. Garderobefasiliteter, inkludert tilgang til toaletter er også mangelfullt flere steder. Bleikemyr barnehage benytter i dag lokaler i Bleikemyr bydelshus for å oppfylle kravene til kontorplasser.

Barnegarderobes

Det er mangelfull tilgang på grov- og fingardrober ved enkelte barnehager. Dette går både på utforming, vedlikehold, størrelse og avstand mellom avdelingsrom og toaletter.

4.3 Større barnehager gir mer effektiv drift

Barnehagesektoren må tilpasses en fremtid med større enheter, samtidig som det finnes betydelige vedlikeholds- og oppgraderingsbehov i enkelte barnehager. KS sin veileder for kommuneøkonomi peker på tre metoder for å redusere utgifter på:

1. Effektivisering
2. Endre barnehagestruktur
3. Langsiktig budsjettmodell – se på årlige endringer, spesielt endringer i folketall

Utgiftene som styrer kostnadene i barnehagen, er relatert til fire hovedkomponenter slik:

- Størrelse
- Etterspørsel/plassering
- Rente og kapitalkostnader fra investeringer
- Bemanning – bedre utnyttelse av et lederårsverk

Analysene viser at større barnehager med barnetall opp mot 100–120 barn plassert i områder med befolkningsvekst, store arbeidsplasser i nærheten er mer kostnadseffektive, og mindre sårbare for variasjoner i barnetall. En slik strukturprofil gir et mer kompakt og bærekraftig bygningsareal og økt kapasitetsutnyttelse.

Mindre barnehager har høyere personalkostnader og gir mindre stabil drift, noe som også driver opp tilskuddssatsene til private barnehager. For Haugesund betyr dette at små enheter med høye kostnader øker de samlede utgiftene til sektoren.

5. Gode oppvekstmiljøer starter med barnehagen - plan for fremtiden.

Kommunens mål er å tilby barnehager av høy kvalitet. Barnehager med høy kvalitet fremmer barns medvirkning, trivsel og helhetlig utvikling gjennom omsorg, lek og læring. De bidrar til å gi barna en god barndom og et godt grunnlag for livslang læring og deltakelse i samfunnet. Slike barnehager har også en viktig rolle i å utjevne sosiale forskjeller og forebygge utenforskap.

God kvalitet henger sammen med pedagogisk kompetanse, sterke fagmiljøer, funksjonelle lokaler og gode uteområder i tråd med gjeldende krav. God sammenheng mellom barnehagebruksplan og kommuneplanens samfunnsdel bidrar til helhetlig og langsiktig planlegging.

Som barnehageeier har kommunen ansvar for å sikre kvalitet og riktig bemanning. Kommunale barnehager følger lovpålagte krav til grunnbemanning og pedagogisk bemanning. Kommunen skal også legge til rette for kompetanseutvikling, basert på lokale behov og nasjonale mål.

5.1 Oppsummering og anbefalte innsatsområder for planperioden

Barnehagesektoren i Haugesund står foran strategiske valg knyttet til kvalitet, kapasitet og ressursbruk. Denne planen vurderer at en endret barnehagestruktur med færre, større og mer moderne barnehager, vil gi en mer kostnadseffektiv drift.

Basert på gjennomgang og vurdering av de enkelte barnehageanleggene slik det er redegjort for, bør kommunen prioritere robuste og kostnadseffektive barnehager, og videre vurdere sammenslåing eller nedlegging av små enheter med vedvarende høye kostnader.

Tilskudd til private barnehager beregnes etter nasjonale regler og bygger på kommunens gjennomsnittlige kostnader i egne barnehager. Dette betyr at kommunens drift direkte påvirker tilskuddssatsene; jo mer kostnadseffektiv kommunal drift, desto lavere tilskudd til private barnehager.

Kommunen har ikke myndighet til å planlegge for nedleggelse av private barnehager, og må derfor vurdere egen kapasitet i lys av total kapasitet og lokale behov. Flere private barnehageeiere har signalisert interesse for kommunal overtakelse. Ved slike vurderinger må behovet i området, bygningsmessig tilstand, potensiale for kostnadseffektiv drift og beliggenhet inngå i analysen.

Dersom barnehagesektoren skal imøtekomme framtidig press på økonomien og samtidig bidra til en mer effektiv tjeneste, er det kommunedirektørens vurdering at det største innsparingspotensialet ligger i strukturtiltak som å etablere færre og større barnehager.

5.2 Innsatsområder for planperioden

1. Barnehagestruktur

Flere kommunale barnehager er lite tilpasset dagens krav til barnehagedrift og har behov for oppgradering.

- **Hemmingstad barnehage**, som tilbyr tilrettelagt tilbud har størst behov for rehabilitering.
- **Bleikemyr barnehage** har god bygningsmasse, men mangler støtteareal og funksjonell utforming, og bør vurderes relokalisert.
- **Lysskar barnehage** har lav kapasitetsutnyttelse og høye kostnader per plass. Det bør vurderes om tilgjengeligheten til barnehagen kan forbedres, eller om barnehagen kan samlokaliseres som en del av en helhetlig strukturtilpasning, eller eventuelt nedleggelse.
- **Solandsbakken barnehage**, som tilbyr tilrettelagt tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne, bør videreføres og oppgraderes, med mulig kapasitetsutvidelse i sammenheng med relokalisering av Bleikemyr.

Endringer i barnehagestruktur skal baseres på:

- langsiktige behov for barnehageplasser i kretsen
- forventet befolkningsutvikling
- kapasitet i nærliggende barnehager

2. Areal til barnehageformål

Sentrum har kapasitetsutfordringer og forventet vekst, og det bør avsettes areal til barnehageformål i dette området.

3. Overtakelse av private barnehager

Ved henvendelser om overtakelse vil kommunen vurdere behovet for barnehageplasser i området, fremtidig befolkningsvekst og barnehagens egnethet.

Kilder og referanser:

- Samordna opptak / Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse: [Førstevalgssøkere og planlagte studieplasser til barnehagelærerutdanning 2015–2025](#).
- Haugesund kommune: [Kommuneplanens samfunnsdel](#)
- Haugesund kommune: [Kommuneplanens arealdel](#)
- Haugesund kommune: [Kommunal planstrategi](#)
- Haugesund kommune: [Skolekretsgrenser](#)
- James Heckman: Forskning på tidlig innsats.
- Lovdata: Barnehageloven og tilhørende forskrifter.
- Norconsult (2023) [Kunnskapsgrunnlag for barnehagebehov i Haugesund](#)
- Statistisk sentralbyrå (SSB): Befolkningsprognoser, fødselstall for Haugesund, dekningsgrad
- [Telemarksforskning – kostnader i barnehage 2023](#)
- Utdanningsdirektoratet: Bemanningsnorm, pedagognorm og rammeplan.
- [NRK artikkel om Norges skjulte forskjeller](#)
- [Kvalitet i barnehagen - Stortingsmelding 41](#)